MİLLETLERARASI ANDLAŞMA

Karar Sayısı: 12017

7 Ağustos 2026 tarihinde Mekke'de imzalanan ve 7597 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti ve Suudi Arabistan Krallığı Arasında Ortak Savunma İçin Mekke Anlaşması"nın onaylanmasına, 9 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 2 nci ve 3 üncü maddeleri gereğince karar verilmiştir.

26 Kasım 2026

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE CUMHURİYETİ, PAKİSTAN İSLAM CUMHURİYETİ VE SUUDİ ARABİSTAN KRALLIĞI ARASINDA ORTAK SAVUNMA İÇİN MEKKE ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Pakistan İslam Cumhuriyeti Hükümeti ve Suudi Arabistan Krallığı Hükümeti (bundan böyle "Taraf", "Taraflar" veya "Çekirdek Taraflar" olarak adlandırılacaktır),

Egemenliğe karşılıklı saygı, Birleşmiş Milletler Şartı ilkeleri, uluslararası hukuk ve ilgili iç hukuk ilkelerini göz önünde bulundurarak; "Taraflar" arasındaki savunma ortaklığına yönelik mevcut işbirliği mekanizmalarını, koordinasyonu ve entegrasyonu bir ortak savunma anlaşmasına taşımak hususunda mutabık kalarak,

"Taraflar" arasındaki ilişkileri, ortak menfaatler doğrultusunda, silahlı kuvvetlerin birlikte çalışabilirliği, hazırlık düzeyi ve etkinliğini de kapsayan işbirliği, koordinasyon ve entegrasyon temelinde daha da geliştirmeye yönelik iradeyi teyit ederek, böylelikle "Taraflar" ve halkları arasında mevcut dostluk ve kardeşlik bağlarını pekiştirerek,

"Tarafların" birbirlerinin iç işlerine karışmama, egemen eşitlik, toprak bütünlüğü ve uluslararası kabul görmüş sınırların ihlal edilemezliği ilkelerinin önemini teyit ederek, bağımsızlıklarına, egemenliklerine ve toprak bütünlüklerine karşı silahlı saldırı durumunda gerekli karşılıklı destek tedbirlerinin uygulanmasının esas olduğunu beyan ederek,

Küresel ve bölgesel barış, istikrar ve güvenliğin temini için uluslararası hukuk ve Birleşmiş Milletler Şartı'na uygun olarak ortak çaba ve eşgüdümün önemini belirterek,

Terörizmle mücadelede "Tarafların" yetkili makamları arasında mevcut işbirliğinin derinleştirilmesi arzusunu kaydederek,

Uluslararası konularda ortak bir duruş sergilemek maksadıyla bölgesel ve uluslararası kuruluşlarda "Taraflar" arasında mevcut işbirliğinin güçlendirilmesinin önemini vurgulayarak,

"Taraflar" arasında savunma ve savunma sanayii işbirliğinin daha da geliştirilmesinin gerekli olduğunu kaydederek,

Müteakip hususlarda anlaşma sağlamıştır

Madde 1

"Taraflar" birbirlerinin bağımsızlığının, egemenliğinin, toprak bütünlüğünün ve uluslararası alanda tanınan hudutlarının ihlal edilemezliğinin sağlanması ve korunmasını teminen işbirliği yaparlar. "Taraflardan" herhangi birinin toprak bütünlüğünün, egemenliğinin ve uluslararası alanda tanınan sınırlarının tehdit edilmesi veya tehlikeye düşmesi durumunda, "Taraflar" bu tehdit(ler) veya tehlike(ler)i bertaraf etmek maksadıyla gerekli tüm yöntemleri kullanırlar.

Madde 2

"Taraflardan" herhangi birine yönelik dış kaynaklı bir silahlı saldırı, tüm "Taraflara" yönelik bir saldırı olarak kabul edilir. "Taraflardan" birinin başka bir ülke veya ülke grubu tarafından silahlı saldırıya veya askeri saldırganlığa uğraması halinde, "Taraflar" saldırıya uğrayan "Tarafa" birbirlerine sağlayabilecekleri karşılıklı yardım imkanlarının tamamını kullanarak derhal yardım edecektir. Bu amaçla "Taraflar", Birleşmiş Milletler Şartı'nın 51'inci Maddesinin tanıdığı meşru müdafaa hakkının kullanılmasını teminen, ihtiyaç duyulan yardımın objektif değerlendirmesini müteakip sağlanacak desteğin kapsam ve niteliğine karar vererek; askeri imkân ve kabiliyetler de dahil olmak üzere mevcut imkanları çerçevesinde işbirliği yaparlar.

Madde 3

"Taraflar", işbu Anlaşma'nın 2'nci Maddesi gereğince savunma, savunma sanayii ve güvenlik alanlarında yakın işbirliği yapar; Silahlı Kuvvetleri arasındaki ilişkileri geliştirir ve savunma alanındaki işbirliğini güçlendirmeye yönelik mutabık kalınan faaliyetleri uygular.

Madde 4

"Taraflar" uluslararası güvenlik konularında düzenli olarak istişarelerde bulunurlar. "Taraflar" hayati çıkarlarını ve ulusal güvenliklerini korumak ve milli güvenliklerine karşı tehdit ve tehlikeleri bertaraf etmek maksadıyla ortak değerlendirmeler temelinde bireysel ve müşterek tedbirler geliştirmek üzere sürekli ve etkili bir şekilde birbirlerine yardım eder ve işbirliği yaparlar.

Madde 5

"Taraflar", bölgesel ve uluslararası istikrar ve güvenliği olumsuz etkileyen terörizmin tüm çeşit ve tezahürleriyle mücadelede operasyonel seviye de dahil olmak üzere mevcut işbirliğini ve müşterek çabaları güçlendirirler.

Madde 6

Savaşta ve barışta, "Taraflar", savunma yeteneklerini geliştirmek maksadıyla, savunma kurumları arasında karşılıklı personel değişimi, ortak eğitim programları ve tatbikatlar ile "Tarafların" Silahlı kuvvetlerinin birlikte çalışabilirliğinin artırılmasına yönelik, konuşlanma ve faaliyetleri teşvik ederler.

Madde 7

Savunma yeteneklerini güçlendirmek maksadıyla "Taraflar" karşılıklı mutabakat temelinde aşağıdaki alanlarda savunma sanayii kurumları arasında teknoloji paylaşımını, ortak teknoloji geliştirilmesini, ortak üretimi ve savunma sanayii kuruluşları arasındaki işbirliğini desteklerler:

a) Savunma alanında ortak üretimin teşvik edilmesi,

b) Uzmanlık gerektiren teknolojilerde ortak Ar-Ge projeleri ile savunma inovasyonunun hayata geçirilmesi,

c) "Tarafların" topraklarında, herhangi bir "Tarafın" uzmanları vasıtasıyla insan kaynağının yetiştirilmesi ve askeri sanayinin desteklenmesi,

d) Savunma sanayii ile savunma Ar-Ge ve inovasyonu alanlarında uzmanlık ve edinilen derslerin paylaşılması,

e) "Tarafların" karşılıklı mutabakata varacağı diğer işbirliği alanları.

Madde 8

1. "Çekirdek Taraflar", ortak savunmaya stratejik yön vermek, "Taraflar" arasındaki savunma ve güvenlik işbirliğini geliştirmek ve işbu Anlaşmanın uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek engelleri ele almak maksadıyla, "Tarafların" Dışişleri Bakanları, Savunma Bakanları ile Genelkurmay Başkanlarından oluşan "Stratejik Siyasi ve Savunma Komitesi"ni kurar. Komite "Taraflar" arasında dönüşümlü evsahipliğiyle

yılda iki defa toplanır. "Tarafların" Liderleri, gerekli görüldüğü takdirde, yılda bir kez toplanabilir.

2. "Stratejik Siyasi ve Savunma Komitesi", gerekli gördüğü takdirde, alt komiteler kurabilir.

3. İşbu Anlaşmada öngörülen işbirliği alanlarının uygulanmasına yönelik işbirliği alanlarının uygulanması maksadıyla, gerektiğinde "Taraflar" arasında anlaşmalar veya protokoller müzakere edilir.

4. "Stratejik Siyasi ve Savunma Komitesi", "Çekirdek Tarafların" oydaşmasıyla, bu Anlaşmaya diğer "Tarafların" katılımına ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve onaylamaya yetkilidir.

5. "Stratejik Siyasi ve Savunma Komitesi"ne hizmet vermek üzere, merkezi Suudi Arabistan Krallığı'nda bulunan bir Sekretarya ihdas edilir. Sekretarya, Suudi Arabistan Krallığı ile bir merkez anlaşması akdeder. Sekretaryanın işleyişi, teşkilat yapısı ve kuruluşuna ilişkin usul ve esaslar, "Çekirdek Tarafların" oydaşmasıyla bilahare kararlaştırılır.

6. Sekretaryaya, "Çekirdek Taraflar" arasında dönüşümlü olarak üç yıllık bir süre için görevlendirilen bir Genel Sekreter başkanlık eder. İlk Genel Sekreter Pakistan İslam Cumhuriyeti vatandaşı olacaktır.

7. Bu maddenin hükümleri, "Taraflar" arasında mevcut askeri işbirliği komitelerinin çalışmalarına halel getirmez.

Madde 9

İstihbarat alanındaki işbirliğini derinleştirmek ve bu doğrultuda gerekli eşgüdümü sağlamak amacıyla "Taraflar", bilgi güvenliği, verilerin korunması ve gizliliğe riayet ederek, karşılıklı mutabakata varılan güvenli kanallar üzerinden istihbarat paylaşımında bulunacaktır.

Madde 10

"Taraflar", lojistik destek hizmetlerinin mevcudiyeti ve uyumluluğuna bağlı olarak, barışta, savaşta ve diğer olağanüstü durumlarda, silah, mühimmat, yakıt, yedek parça ve diğer teçhizat dahil olmak üzere birbirlerine lojistik destek sağlar.

Madde 11

Uluslararası hukuk ve "Tarafların" ilgili iç hukukları saklı kalmak kaydıyla, "Taraflar", bu Anlaşmanın hükümlerinin uygulanmasında işbu Anlaşmayı hukuki dayanak olarak kabul edecek ve ihtiyaç halinde ilave yasal düzenlemeler önerecektir.

Madde 12

İşbu Anlaşma, "Tarafların" daha önce akdetmiş oldukları uluslararası anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerine halel getirmez.

Madde 13

1. "Taraflar", işbu Anlaşma kapsamında elde edecekleri gizlilik dereceli bilgi ve belgelerin mahremiyetine riayet ederler ve milli mevzuatlara saygı gösterirler.

2. Gizlilik dereceli bilgi ve belgeler, "Taraflar" dışındaki bir devlet, şirket ya da kişiyle paylaşılmaz.

3. Gizlilik dereceli bilgi ve belgelere erişimin "bilmesi gereken" prensibiyle ve sadece uygun seviyede güvenlik yetkisine sahip kişilere sağlanması temin edilir.

Madde 14

İşbu Anlaşmanın yorumundan veya uygulanmasından doğacak herhangi bir anlaşmazlık, "Taraflar" arasında istişareler ve görüşmeler vasıtasıyla dostane bir şekilde çözülür.

Madde 15

İşbu Anlaşma "çekirdek Taraflar" arasında istişareler ve oybirliğiyle tadil edilebilir.

Madde 16

1. İşbu Anlaşma, her bir "Tarafın" tabi olduğu usuller uyarınca onaylanacak ve son onay belgesinin "Stratejik Siyasi ve Savunma Komitesi" Sekretaryasına tevdi edildiği tarihte yürürlüğe girecektir.

2. İşbu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır.

3. Herhangi bir "Taraf", işbu Anlaşmanın yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıl geçmesinin ardından, çekilme niyetini en az üç ay önceden diğer "Taraflara" diplomatik kanallardan yazılı bilgilendirme yapmak suretiyle Anlaşmadan çekilebilecektir.

4. İşbu Anlaşmanın sonlandırılması ya da Anlaşmadan çekilinmesi, sona erme ya da çekilme tarihinden önce "Taraflarca" mutabık kalındığı üzere halihazırda devam etmekte olan hiçbir faaliyet ve projeyi etkilemez.

5. "Tarafların" gizlilik dereceli bilgi ve belgelerin korunması ve ifşasının önlenmesi konusundaki sorumlulukları, işbu Anlaşmanın sona ermesi ve Anlaşmadan çekilinmesinden sonra da devam eder.

İşbu Anlaşma, Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde, her bir metin aynı derecede geçerli olmak üzere, üç asıl nüsha halinde imzalanmıştır. Metinlerin yorumunda farklılık bulunması halinde İngilizce metin esas alınır.

İşbu Anlaşma 7 Ağustos 2026 (24/2/1448H) Cuma günü Mekke'de imzalanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti Adına	Pakistan İslam Cumhuriyeti Adına	Suudi Arabistan Krallığı Adına
Recep Tayyip Erdoğan	Muhammed Şahbaz Şerif	Muhammed bin Selman bin Abdulaziz el Suud
Cumhurbaşkanı	Başbakan	Veliaht Prens Başbakan

اتفاقية مكة للدفاع المشترك
بين الجمهورية التركية، وجمهورية باكستان الإسلامية، والمملكة العربية السعودية

إن الجمهورية التركية، وجمهورية باكستان الإسلامية، والمملكة العربية السعودية (المشار إليهم فيما يلي بـ"الطرف"، "الأطراف"، أو "الأطراف الأساسيين")،

أخذاً بالاعتبار مبادئ الاحترام المتبادل للسيادة، ومبادئ ميثاق الأمم المتحدة، والقوانين الدولية والوطنية للأطراف؛ يتفق "الأطراف" على الارتقاء بآليات التعاون والتنسيق والتكامل القائمة إلى اتفاقية دفاع مشترك.

وتأكيداً على إرادتهم بتطوير العلاقات بين "الأطراف" على أسس تعزيز التعاون والتنسيق والتكامل، بما في ذلك التكامل البيني والجاهزية والكفاءة للقوات المسلحة سعياً للمصالح المشتركة، بما يرسخ روابط الصداقة والأخوة القائمة بين "الأطراف" وشعوبهم،

وتأكيداً على أهمية مبادئ عدم التدخل في الشؤون الداخلية، والمساواة في السيادة، وسلامة الأراضي وحرمة الحدود المعترف بها دولياً لـ"الأطراف"، واعتباراً بأن تنفيذ تدابير الدعم اللازمة ضرورة أساسية في حالة العدوان المسلّح ضد استقلالهم وسيادتهم وسلامة أراضيهم.

وإشارة إلى أهمية الجهود المشتركة والتعاون وفقاً للقانون الدولي وميثاق الأمم المتحدة لضمان السلم والاستقرار والأمن على الصعيدين العالمي والإقليمي.

وإشارةً إلى رغبتهم بتعميق التعاون القائم بين سلطات "الأطراف" في مواجهة الإرهاب.

وتأكيداً على أهمية تعزيز التعاون القائم بين "الأطراف" في المنظمات الإقليمية والدولية سعياً إلى تبني موقف مشترك تجاه القضايا الدولية.

وإشـارةً إلى أن التعاون في المجال الدفاعي والصـناعات الدفاعية يتطلب زيادة تعزيزه بين "الأطراف".

فقد اتفقوا على ما يلي:

المادة (1)

سـيتعاون "الأطراف" في ضـمان وحماية اسـتقلال كل منهم، وسـيادته، وسـلامة أراضـيه وحرمة حدوده المعترف بها دولياً. وفي حال تعرّضـت سـلامة أراضـي أي من "الأطراف"، أو سيادته، أو حدوده المعترف بها دولياً لتهديد أو خطر، سيوظف "الأطراف" كافة الإمكانات اللازمة للقضاء على التهديد(ات) والخطر (الأخطار).

المادة (2)

سـيُعتبر أي هجوم مسـلح خارجي ضـد أي من "الأطراف" هجومًا ضـد جميع "الأطراف". في حالة حدوث هجوم مسلح أو عدوان عسكري ضد أحد "الأطراف" من قبل دولة أخرى أو مجموعة من الدول، سـيقوم "الأطراف" فورًا بمسـاعدة "الطرف" الذي تعرض للهجوم بجميع إمكانيات المسـاعدة المتبادلة لبعضـهم البعض. ولهذا الغرض، سيقرر "الأطراف" مدى وطبيعة الدعم المطلوب بعد تقييم موضوعي للمساعدة المطلوبة وسـيتعاونون مع بعضـهم البعض، ضـمن نطاق الوسـائل المتاحة، بما في ذلك الوسـائل والقدرات العسـكرية، بهدف ممارسـة حق الدفاع عن النفس الممنوح بموجب المادة (51) من ميثاق الأمم المتحدة.

المادة (3)

سـيقوم "الأطراف" في ضـوء المادة (2) من هذه الاتفاقية، بالتعاون الوثيق في مجالات الدفاع، والصـناعات الدفاعية، والأمن، وتعزيز العلاقات بين القوات المسلحة لـ "الأطراف" وتنفيذ الإجراءات المتفق عليها لتعزيز التعاون الدفاعي.

المادة (4)

سيعقد "الأطراف" مشاورات منتظمة حول قضايا الأمن الدولي. سيقوم "الأطراف" بمسـاعدة بعضـهم البعض والتعاون بشـكل مسـتمر وفعال لتطوير وتعزيز التدابير

الفردية والمشتركة بناءً على تقييم مشترك لضمان مصالحهم الحيوية والقضاء على التهديدات أو الأخطار على أمنهم الوطني.

المادة (5)

سيُعزز "الأطراف" تعاونهم وجهودهم المشتركة، بما يشمل التنسيق على المستوى العملياتي، في مكافحة الإرهاب بجميع أشكاله ومظاهره التي تؤثر سلبًا على الاستقرار والأمن الإقليمي والدولي.

المادة (6)

من أجل تعزيز القدرات الدفاعية، سيشجع "الأطراف" تبادل الأفراد بين المؤسسات الدفاعية، وبرامج التدريب المشتركة، والتمارين، والانتشار، والأنشطة لزيادة التكامل البيني للقوات المسلحة لـ "الأطراف"، سواء في السلم أو الحرب.

المادة (7)

من أجل تعزيز القدرات الدفاعية، سيقوم "الأطراف" بدعم مشاركة التقنية والتطوير التقني المشترك، والإنتاج المشترك والتعاون في الصناعات الدفاعية – بحسب ما يتم الاتفاق عليه بشكل مشترك – بالشكل الآتي:

أ. تعزيز الإنتاج الدفاعي المشترك.

ب. إقامة مشاريع مشتركة للبحث والتطوير والابتكار الدفاعي في تقنيات متخصصة.

ج. تدريب الكوادر البشرية ودعم الصناعات العسكرية الواقعة في أراضي "الأطراف" بخبراء أي من "الأطراف".

د. تبادل الخبرات والدروس المستفادة في مجال الصناعات الدفاعية والبحث والتطوير والابتكار الدفاعي.

هـ. أي مجالات أخرى يتم الاتفاق عليها بين "الأطراف".

المادة (8)

1. يشكل "الأطراف الأساسيون" "لجنة استراتيجية سياسية دفاعية"، تتكون من وزير الخارجية، ووزير الدفاع، وقائد قوات الدفاع / رئيس الأركان العامة لـ "الأطراف".

لتقديم التوجه الاستراتيجي للدفاع المشترك، ومتابعة وتطوير متطلبات التعاون الدفاعي والأمني بين "الأطراف" ومعالجة أي عوائق في تنفيذ هذه الاتفاقية. ستعقد اللجنة اجتماعات بالتناوب بين "الأطراف"، مرتان سنويًا. إذا دعت الحاجة، لقادة "الأطراف" الاجتماع مرة واحدة سنويًا.

2. يكون "للجنة الاستراتيجية السياسية الدفاعية" صلاحية إنشاء اللجان الفرعية بحسب الحاجة.

3. سيتم التفاوض على اتفاقيات / بروتوكولات خاصة منفصلة بين "الأطراف" لتنفيذ مجالات التعاون المشار إليها في هذه الاتفاقية، متى لزم الأمر.

4. تقوم "اللجنة الاستراتيجية السياسية الدفاعية" بإقرار وممارسة السلطة على آلية ومعايير انضمام أي أطراف أخرى لهذه الاتفاقية، مع الإجماع بين "الأطراف الأساسيين".

5. يكون "للجنة الاستراتيجية السياسية الدفاعية" أمانة، مقرها المملكة العربية السعودية. وتبرم الأمانة اتفاقية مقر لها مع المملكة. وسيُحدد "الأطراف الأساسيون" بالإجماع تفاصيل أعمال الأمانة، وهيكلتها، ودستورها، في مرحلة لاحقة.

6. يترأس الأمانة أمين عام، يتم تعيينه بالتناوب بين "الأطراف الأساسيين"، لمدة ثلاث سنوات. ويكون أول أمين عام من جمهورية باكستان الإسلامية.

7. لا تخل أحكام هذه المادة بأعمال لجان التعاون العسكري القائمة بين "الأطراف".

المادة (9)

من أجل تعميق التعاون في الاستخبارات والتنسيق المناسب لهذا الغرض، يقوم الأطراف بالمشاركة الاستخبارية عبر قنوات آمنة، متفق عليها بين "الأطراف"، مع الالتزام بأمن المعلومات، وحماية البيانات، والسرية.

المادة (10)

يوفر "الأطراف" الدعم اللوجستي بما في ذلك الأسلحة، والذخيرة، والوقود، وقطع الغيار، ودعم المعدات الأخرى في السلم، والحرب، والظروف الطارئة الأخرى، بحسب توافر خدمات الدعم اللوجستي وتطابقها.

المادة (11)

دون الإخلال بالقوانين الدولية والوطنية للأطراف، اتفق "الأطراف" على أن تُعد هذه الاتفاقية الأساس القانوني في تنفيذ أحكامها، وعلى اقتراح ترتيبات قانونية إضافية، إذا لزم الأمر.

المادة (12)

لا تخل هذه الاتفاقية بحقوق والتزامات "الأطراف" الناشئة عن الاتفاقيات الدولية التي أبرمتها.

المادة (13)

1. سيحترم "الأطراف" خصوصية المعلومات والوثائق السرية التي سيحصلون عليها في نطاق هذه الاتفاقية وسيحترمون التشريعات الوطنية.
2. لن تتم مشاركة المعلومات والوثائق السرية مع أي حكومة، أو شركة، أو شخص من دولة أخرى غير "الأطراف".
3. سيتم ضمان تطبيق مبدأ الحاجة إلى المعرفة للوصول إلى المعلومات والوثائق السرية، ولمن يحمل تصاريح أمنية بالمستوى المناسب.

المادة (14)

سيتم حل أي خلاف ينشأ عن تفسير أو تطبيق هذه الاتفاقية بشكل ودي من خلال المشاورات والتفاوض بين "الأطراف".

المادة (15)

يمكن تعديل هذه الاتفاقية من خلال المشاورات والإجماع بين "الأطراف الأساسيين".

المادة (16)

1. تتم المصادقة على هذه الاتفاقية وفقاً للإجراءات المتبعة لدى كل طرف، وتدخل حيز النفاذ من تاريخ إيداع آخر مصادقة لدى مقر أمانة "اللجنة الاستراتيجية السياسية الدفاعية".

٢. تسري هذه الاتفاقية لمدة غير محددة.

٣. يجوز لأي "طرف" الانسحاب من هذه الاتفاقية بعد انقضاء عشرة أعوام من تاريخ نفاذها، عبر تقديم إشعار خطي موجه إلى "الأطراف" الأخرى عبر القنوات الدبلوماسية قبل مدة لا تقل عن ثلاثة أشهر من التاريخ المحدد للانسحاب.

٤. لا يؤثر إنهاء هذه الاتفاقية أو الانسحاب منها على أي أنشطة أو مشاريع مستمرة تم الاتفاق عليها من قبل "الأطراف" قبل تاريخ الإنهاء أو الانسحاب.

٥. تظل مسؤولية "الأطراف" تجاه حماية المعلومات والوثائق السرية ومنع إفشائها وفق أحكام هذه الاتفاقية؛ سارية بعد انتهاء هذه الاتفاقية أو الانسحاب منها.

حُررت هذه الاتفاقية من ثلاثة نسخ باللغات: (العربية، والإنجليزية، والتركية) والنصوص متساوية في الحجية. وفي حال وجود أي اختلاف في فهم أحكام النصوص، يُرجح النص الإنجليزي.

وُقعت هذه الاتفاقية في مكة المكرمة في يوم الجمعة بتاريخ ٢٤ صفر ١٤٤٨هـ الموافق ٧ أغسطس ٢٠٢٦م

عن	عن	عن
الجمهورية التركية	جمهورية باكستان الإسلامية	المملكة العربية السعودية
رجب طيب	محمد شهباز	محمد بن سلمان بن
أردوغان	شريف	عبدالعزيز
رئيس الجمهورية	رئيس الوزراء	آل سعود
		ولي العهد
		رئيس مجلس الوزراء

MAKKAH AGREEMENT FOR JOINT DEFENCE BETWEEN THE REPUBLIC OF TÜRKİYE, THE ISLAMIC REPUBLIC OF PAKISTAN AND THE KINGDOM OF SAUDI ARABIA

The Republic of Türkiye, the Islamic Republic of Pakistan and the Kingdom of Saudi Arabia (herein after referred to as "Party", "Parties" or "the core Parties"),

Keeping in view the principles of mutual respect for sovereignty, principles of the UN charter, international laws and respective domestic laws; the "Parties" agree to further elevate existing cooperation mechanisms, coordination and integration to a joint defence agreement,

Confirming their will to advance the relations amongst the "Parties" on the basis of enhanced cooperation, coordination and integration, including interoperability, readiness and effectiveness of armed forces in pursuit of common interests, thereby, cementing the existing bonds of friendship and brotherhood amongst the "Parties" and their peoples,

Reaffirming the importance of principles of non-interference in domestic affairs, sovereign equality, territorial integrity and inviolability of internationally recognized borders of the "Parties", expressing that implementation of required mutual assistance measures is fundamental in case of armed aggression against their independence, sovereignty and territorial integrity.

Noting the importance of joint efforts and coordination in accordance with international law and the Charter of the United Nations for ensuring global and regional peace, stability and security,

Noting the desire to deepen the existing cooperation between the authorities of the "Parties", in the fight against terrorism,

Emphasizing the importance of strengthening the existing cooperation amongst the "Parties" in regional and international organizations in order to pursue a common stance on international issues,

Noting, that the defence and defence industrial cooperation need to be further strengthened amongst the "Parties",

Have agreed on the following:

Article 1

The "Parties" will cooperate in ensuring and protecting each other's independence, sovereignty, territorial integrity and inviolability of their internationally recognized borders. In case the territorial integrity, sovereignty and internationally recognized borders of any of the "Parties" are threatened or endangered, the "Parties" will utilize all means necessary to eliminate the threat(s) and danger(s).

Article 2

Any external armed attack on any of the "Parties" will be considered an attack against all the "Parties". In case of an armed attack or military aggression against one of the "Parties" by another country or a group of countries, the "Parties" will immediately assist the "Party" so attacked, with all possibilities of mutual assistance to each other. Towards this end, the "Parties" will decide on the extent and nature of support to be provided after objective assessment of assistance required and will cooperate with each other, within the scope of available means, including military means and capabilities, with a view to exercise the right of self-defence granted by Article 51 of the Charter of the United Nations.

Article 3

The "Parties", in the light of Article 2 of this Agreement, will closely cooperate in defence, defence industry, and security, promote relations amongst the armed forces of the "Parties", and implement agreed actions to enhance defence cooperation.

Article 4

The "Parties" will hold regular consultations on international security issues. The "Parties" will assist and cooperate with each other continuously and efficiently to develop and strengthen individual and joint measures on the basis of joint assessment to secure their vital interests and eliminate threats or dangers to their national security.

Article 5

The "Parties" will strengthen their existing cooperation and joint efforts, including coordination at the operational level, in the fight against terrorism in all its forms and manifestations, that negatively affect regional and international stability and security.

Article 6

In order to strengthen defence capabilities, the "Parties" will encourage personnel exchanges between defence institutions, joint training programs, exercises, deployments and activities to increase the interoperability of the armed forces of the "Parties", both during peace and war.

Article 7

In order to strengthen defence capabilities, the "Parties" will support technology sharing and joint technology development, joint production and collaboration amongst defence industry as mutually agreed in the following manner:

a) Promoting defence co-production.

b) Establishing joint research and development projects and defence innovation in specialized technologies.

c) Training human capital and supporting military industries within the "Parties" territories, by experts from any "Party".

d) Exchanging expertise and lessons learned in the areas of defence industries and defence research, development, and innovation.

e) Any other areas as mutually agreed among the "Parties".

Article 8

1. The "core Parties" shall establish a "Strategic Political and Defence Committee", comprising the Foreign Minister, Defence Minister and the Chief of Defence (CHoD)/ Chief of General Staff of the "Parties", to provide strategic direction for the joint defence, pursue and develop requirements of the defence and security cooperation between the "Parties" and overcome any hinderance in the execution of this Agreement. The Committee will hold meetings, alternating amongst the "Parties", twice a year. Where necessary, the leaders of the "Parties" may meet once a year.

2. The "Strategic Political and Defence Committee" shall be empowered to set up such subsidiary committees as may be necessary.

3. Separate special agreements/ protocols will be negotiated between the "Parties" for implementation of the areas of cooperation referenced in this Agreement, where required.

4. The "Strategic Political and Defence Committee" shall approve and exercise power over the mechanism and criteria for any other parties to join this agreement, with consensus amongst the "core Parties".

5. The "Strategic Political and Defence Committee" shall have a secretariat based in the Kingdom of Saudi Arabia. The Secretariat shall conclude a headquarters agreement with the Kingdom. Detailed functioning of the Secretariat, its organization and Constitution will be decided by the 'core Parties" with consensus, at a later stage.

6. The Secretariat shall be headed by a Secretary General, who shall be appointed on rotation amongst the "core Parties", for a period of three years. The first Secretary General shall be from the Islamic Republic of Pakistan.

7. The provisions of this article do not prejudice the work of existing military cooperation committees among the "Parties",

Article 9

To deepen cooperation in intelligence and appropriate coordination to that end, the "Parties" will share intelligence through secure channels, mutually agreed between the "Parties", with a commitment to information security, data protection and confidentiality.

Article 10

The "Parties" shall provide logistic support including arms, ammunition, fuel, spare parts and other equipment support during peace, war, and other contingencies depending on the availability and compatibility of logistic support services.

Article 11

Without prejudice to international laws and respective domestic laws, the 'Parties" have agreed to take this agreement as the legal basis in implementing its provisions and to suggest additional legal arrangements, if necessary.

Article 12

This Agreement does not prejudice the rights and obligations of the "Parties" arising from the international agreements they have already concluded.

Article 13

1. The "Parties" will respect the privacy of confidential information and documents they will obtain within the scope of this Agreement, and will respect national legislation.

2. Confidential information and documents will not be shared with any government, company, or person of a country other than the "Parties".

3. It will be ensured that the principle of need-to-know-basis will be applied for the access to confidential information and documents, and for those who have appropriate-level security clearance.

Article 14

Any dispute arising from the interpretation or application of this Agreement shall be resolved amicably through consultations and negotiations amongst the "Parties"

Article 15

This Agreement may be amended by consultations and consensus amongst the "core Parties".

Article 16

1. This Agreement shall be ratified in accordance with each Party's applicable procedures and shall come into force from the date of the last deposit of ratification into the headquarters of the secretariat of the "Strategic Political and Defence Committee".

2. This agreement shall remain in force indefinitely.

3. Any "Party" may withdraw from this Agreement after ten years from its coming into force by giving written notification to the other "Parties" through diplomatic channels at least three months prior to its intended withdrawal.

4. The termination of this Agreement or withdrawal from it shall not affect any ongoing activities or projects that have been agreed upon by the "Parties" prior to the termination or withdrawal date.

5. The responsibilities of the Parties regarding the protection of confidential information and documents and preventing its disclosure in accordance with this agreement will continue after the termination of this agreement or withdrawal from it.

This Agreement is in triplicate in the Arabic, English and Turkish languages, the three texts being equally authentic. In case of any difference of understanding in the provisions of the texts, English text shall prevail.

This Agreement has been signed at Makkah on Friday, 24/2/1448H corresponding 07 August 2026.

For the Republic of Turkiye	For the Kingdom of Saudi Arabia	For the Islamic Republic of Pakistan
Recep Tayyip Erdoğan	Mohammed bin Salman bin Abdulaziz Al Saud	Muhammed Shehbaz Sharif
President	Crown Prince Prime Minister	Prime Minister

